

Dünyanın nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində üz tutan gənclərimizin sayı ildən-ilə artır. Tələbələrımızın maraq göstərdiyi ixtisasların seçimi və rəngarəngliyi də diqqəti cəlb edir. Ölkəmizdə iqtisadiyyatın müxtəlif sahələri üzrə gələcəkdə zəngin kadr ehtiyatımız olacaq. Bu gənclərdən biri də hazırda dünya reytingində ən yaxşı 10 universitet sıralamasında yerləşən ABŞ-nin Yale Universitetinin tələbəsi Aylin Ələkbərlidir. “2022–2028-ci illər üçün Dövlət Proqramı” çərçivəsində təhsilini davam etdirən Aylinlə tanışlığa onun öz sözləri ilə başlayırıq.

– 25 yaşım var, Bakı şəhərində anadan olmuşam. ABŞ-nin Yale Universitetində qrafik dizayn üzrə magistr təhsili alıram. Təhsil hər zaman ailəmiz üçün çox önəmli olub. Atam Hacı Zeynalabdin Tağıyevin bir deyimini tez-tez xatırladı: “Bir oğlana təhsil verməklə təhsilli bir insan qazanırsınız, bir qıza təhsil verməklə isə təhsilli ailə”. Ailəm mənim və bacımın təhsilini hər zaman prioritet hesab edib.

Təhsil həyatımın ilk illərini Bakıdakı 27 nömrəli tam orta məktəbdə keçirmişəm. İlk sinif müəllimim İnarə xanım güclü bir qadın olaraq mənim ilk rol modellərimdən biri olub. 6-cı sinfin sonunda imtahan verərək, Qafqaz Gimnaziyasına təqaüdlə daxil oldum. Müəllimlərim mənə çox dəstəkçi idilər. Məktəb mənə həm yerli, həm də beynəlxalq yarışmalarda iştirak etmək üçün bir çox fürsət təqdim edirdi. Dərslərin ingilis dilində keçirilməsi mənim dil bacarıqlarımı gücləndirdi.

– Azərbaycan ABŞ-yə uzanan yol. Bu yolda kimlərin sizə dəstəyi olub?

– Ali təhsilimə əvvəlcə Azərbaycan-Fransız Universitetində (UFAZ) “Geofizika mühəndisliyi” ixtisasında başladım. Bu, inanılmaz bir icma idi. Bir çox ağıllı və istedadlı insanların arasında olmaq məni çox ilhamlandırırdı. Universitetimiz Qərb universitetləri ilə sıx əlaqəli olduğu üçün məzun olanların çoxu xaricdə magistr təhsili almağa və ya beynəlxalq şirkətlərdə işləməyə gedirdi. Universitet daxilində və xaricində bir neçə hakaton və yarışmada iştirak etdim. Adətən 4 nəfərlik komanda

Dövlət Proqramı təqaüdçüsü

“Azad olunmuş ərazilərimizin bərpasında iştirak etməkdən şərəf duyaram”

Yale Universitetinin tələbəsi

“Dövlət Proqramı gənclərə ən yaxşı təhsili almaq və ölkəmizə töhfə vermək imkanı qazandırır”

damız olurdu və mənim rolum komandanın dizayneri idi. İstedadlı proqramçı komanda yoldaşlarımla birlikdə aşağıdakı nəticələri əldə etmişik: “Aquahack”da 3-cü, “Baku Food Hackathon”da 2-ci, “Genderhack”da 1-ci yerlər. “Genderhack”da iştirak etdiyimiz layihə ilə Almaniya və Fransa səfirlikləri tərəfindən təşkil edilən gender bərabərliyi mükafatının finalçılarından oldum. 2022-ci ildə “Perspektyw Women in Tech” təqaüdünü qazandım və bu, mənə Varşavaya səfər edib texnologiya konfransında iştirak etmək imkanı verdi.

Bu tədbirlərdə iştirakım mənim dizayner olaraq yetişməyimə kömək etdi. Amma bu yolda həyatımda böyük rol oynayan müəllimlərim də olub. UFAZ-da ingilis dili müəllimim Şəbnəm xanım mənə ilk tokanı vermişdi. O, mənim fotoqrafiya və dizayna marağımı birləşdirdi və mənə bir fotoqrafiya kitabı hədiyyə etdi. Bu, məni çox ilhamlandırdı və marağımı daha ciddi şəkildə davam etdirməyə başladım. “UFAZ Arts Club”u yaratdım, burada tədbirlər və seminarlar təşkil edirdim.

2020-ci ildə, COVID-19 dövründə UFAZ-ın PR meneceri Nəzrin Mirzəyevanın redaktəsi ilə “Lucent” adlı tələbə jurnalını yaratmağa və dizayn etməyə qərar verdim. Bu jurnal UFAZ tələbələrindən 40-dan çox esse, şeir və sənət əsərlərini özündə cəmləşdirir. Bütün bu təcrübələr mənim xaricdəki universitetlərə qəbulumda böyük rol oynadı. Beləliklə, UFAZ-ın işçiləri, tələbələri və müəllimləri ABŞ-yə təhsil yolumda mənə böyük dəstək oldular.

– “2022–2028-ci illər üçün Dövlət Proqramı” sizin üçün nə kimi imkanlar açdı, proqramın əhəmiyyəti barədə nə deyə bilərsiniz?

– Yale Universiteti mənə təhsil haqqı və sağlamlıq sığortası üçün tam təqaüd verir. Dövlət Proqramı mənə yaşayış xərcləri, viza və uçuş biletləri ilə kömək edir. Burada yaşamaq dövlət təqaüdünün dəstəyi olmadan mümkün olmazdı. Bu proqram gənclərə ən yaxşı təhsili almaq və ölkəmizə töhfə vermək imkanı qazandırır.

– Xaricdə təhsil həyatınız necə keçir? Adaptasiya prosesi çətin olmadı ki...

– 2020-ci ildə “Erasmus” proqramı ilə bakalavr təhsilimin bir semestrini İspaniyada keçirmişdim, lakin COVID səbəbindən bundan tam yararlanı bilmədim. Hazırda ABŞ-dəki təhsil həyatımdan çox məmnunam. Burada beynəlxalq bir mühit var və dünyanın hər yerindən fərqli insanlarla tanış ola bilərsiniz.

Adaptasiya prosesi zaman alsa da, orada yalnız siz yeni deyilsiniz, hamı yenidir, buna görə mədəniyyətə birlikdə uyğunlaşırıq. Mən Çindən olan otaq yoldaşım Echo ilə birlikdə mədəniyyətlərimizdə bəzi kiçik oxşarıqları kəşf edirik. O, artıq çayı armudu stəkandan içir. Mənim şəhərim olan Nyu Haven Nyu-Yorka çox yaxındır, buna görə tez-tez ora gedirəm. Və əlbəttə ki, Nyu-Yorkda istədiyiniz hər şeyləncə, muzey, tədbirlər əlçatandır.

– Yale Universitetinin tədris mühiti barədə nə deyə bilərsiniz? Sizin üçün maraqlı olan təcrübələr nələr oldu?

– Təsəvvür edə biləcəyiniz kimi, bu, çox intensiv bir proqramdır. Dizaynerlər olaraq hər birimiz öz studiya məkanımıza sahibik və günümüzün əksər hissəsini studiyada işləyərək keçiririk. Müəllimlərimiz dizayn sənayesində tanınan, uğurlu fərdlərdir. Universitetin digər fakültələrindən dərslər almaq üçün azadlığımız var. Ən çox bəyəndiyim dərslərdən biri “Mechanical Artifact” adlanır. Burada biz astronomların özləri ilə MIT professorları tərəfindən tikilən kosmos yaşayış mühitlərinə aparacaq qayalar hazırlayırdıq. Proqramımın ən dəyərli təcrübələrindən biri isə 2023-cü ilin noyabr ayında hazırladığım animasiyanın “Times Square”-də 4 gün ərzində nümayiş olunması oldu.

– “Graphic Design” sizin üçün nə dərəcədə maraqlı ixtisas sahəsidir? Seçdiyiniz ixtisas dünyada nə dərəcədə prioritetdir?

– Dizayn həmişə aktual olacaq bir sahədir. Bütün sənaye sahələrində buna ehtiyac var, çünki insan və məhsul, yaxud insan və məkan arasında əlaqə qurmaq üçün dizayna ehtiyac duyulur. Sənayedə rolundan başqa, dizayn rəsm, heykəltəraşlıq və s. kimi bir incəsənət formasıdır. Mən həmçinin çox animasiya edirəm, bir sənətkar olaraq mənim üçün bu, özümü ifadə etməyin ən asan yoluudur.

– “Graphic Design” mütəxəssisi kimi Azərbaycanda nə kimi sahələrdə töhfə verməyi düşünürsünüz?

– Mən Azərbaycanda daha eksperimental qrafik dizayn üçün bir məkan yaratmaq və ümumiyyətlə, cəmiyyətdə sənətə olan marağı artırmaq istəyirəm. Bu, ali təhsil müəssisələrində qrafik dizayn üzrə tədris proqramının islahatından başlaya bilər. Mən əldə etdiyim bilikləri Azərbaycandakı tədris proqramına gətirmək istəyirəm.

– Böyük Zəfərdən sonra Qarabağda infrastruktur, bərpa-quruculuq işləri aparılır. Qrafik dizayner olaraq bu proseslərdə yer almaq istərdinizmi?

– Qrafik dizayn şəhərsalma sahəsində mühüm rol oynayır, çünki şəhər inkişaf layihələri barədə mürəkkəb məlumatları vizual şəkildə çatdırır, yol tapma sistemləri və nişanlar vasitəsilə istiqamətlənməni yaxşılaşdırır, icma ilə əlaqələrin qurulmasına kömək edir və nəhayət, şəhər mühitinin estetikası və istifadəçi təcrübəsini formalaşdırır, sakinlər və ziyarətçilər üçün daha əlçatan və zövqlü edir. Mən işğaldan azad olunmuş ərazilərimizin bərpasında iştirak etməkdən şərəf duyaram.

– Gələcək hədəfləriniz barədə...

– Son iki ildə ABŞ, İngiltərə, Şotlandiya, Meksika, Bosniya və Herseqovina, Rusiya və Malayziyada müxtəlif film festivallarında və qrup sərgilərində iştirak etmişəm. İşimi daha çox ölkələrdə, yaxşı tanınmış tədbirlərdə və fərdi sərgilərdə nümayiş etdirməyə davam etmək istərdim. Əlbəttə, bunun üçün sənətimi daha da inkişaf etdirməliyəm. Azərbaycanın və xarici ölkələrin tanınmış brendləri və şirkətlərlə işləmək istəyirdim. Gələcək fürsətləri səbirsizliklə gözləyirəm.

– Sizə təhsil həyatınızda bol uğurlar arzu-layırıq!

Oruc MUSTAFAYEV